

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 337/05-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. marca 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť M. F., S., zastúpenej advokátom JUDr. T. B., P., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Stará Ľubovňa v konaní sp. zn. 4 C 789/97, a takto

r o z h o d o l :

Základné právo M. F. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom pred Okresným súdom Stará Ľubovňa pod sp. zn. 4 C 789/97 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. októbra 2005 doručená sťažnosť M. F., S. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. T. B., P., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 4 C 789/97.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 337/05-6 z 30. novembra 2005 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

Predsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá jej bola doručená 13. januára 2006, vyjadrila, že okresný súd netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľky vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 18. januára 2006 oznámil, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že 17. apríla 1997 podala na okresný súd návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Po doplnení návrhu a vyjadreniach účastníkov konania sťažovateľka požiadala 26. marca

1998 okresný súd o nariadenie pojednávania, pretože odporca maril dokazovanie rozsahu vecí patriacich do BSM, a to tým, že „... *odnášal z domu veci patriace do bezpodielového spoluvlastníctva...*“ Pojednávanie bolo nariadené na 24. jún 1998.

Okresný súd po viac ako 4 ročnom trvaní konania nariadil uznesením sp. zn. 4 C 789/97 z 30. októbra 2001 znalecké dokazovanie. Sťažovateľka po vyjadrení sa k znaleckému posudku požiadala 21. januára 2003 okresný súd, aby vo veci konal. Následne vydal okresný súd pokyn na vypracovanie ďalšieho znaleckého posudku, ktorý bol okresnému súdu doručený 22. marca 2004. V predmetnej veci nebolo ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu vydané ani prvostupňové rozhodnutie, nie je dostatočne zistený skutkový stav, hoci vec nie je po právnej stránke zložitá.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sťažovateľka vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní sp. zn. 4 C 789/97 a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez zbytočných prietáhov. Zároveň sťažovateľka požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk a náhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd výzvou z 9. januára 2006 požiadal predsedníčku okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadrila k sťažnosti sťažovateľky. Predsedníčka okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 6. februára 2006 uviedla ako prílohu podrobný prehľad úkonov vykonaných v danej veci vypracovaný zákonnou sudkyňou spolu s jej vyjadrením zo 6. februára 2006 k danej veci. Predsedníčka okresného súdu zároveň vo svojom stanovisku uviedla, že „*Stotožňujem sa s podrobným vyjadrením sudkyne JUDr. J. S. Okresný súd Stará Ľubovňa je trvalo poddimenzovaný v počte sudcov. Táto situácia pretrváva od roku 1997 kedy z nášho kolektívu odišli traja sudcovia na novozriadené súdy. Z uvedeného dôvodu ako aj z dôvodu dlhodobej stáže jednej sudkyne na Krajskom súde v Prešove ako aj dlhodobej*

práceschopnosti ďalšej sudkyne som musela viackrát prerozdeľovať spisy medzi ostatných sudcov. Tak tomu bolo aj v predmetnej veci.

Od roku 1997 pracujú na tunajšom súde piati sudcovia, z toho jedna sudkyňa vykonáva aj funkciu predsedníčky okresného súdu. Konkrétne ku dňu 1. 1. 2006 na tunajšom súde zostalo nevybavených 6 082 vecí. Na vybavenie takého množstva vecí je potrebných viac ako 5 sudcov. Na toto upozorňujem nadriadené orgány neustále.

JUDr. J. S. vykonáva agendu P a Ps za celý okres Stará Ľubovňa a to ako svoju nosnú agendu. Okrem toho má pridelené aj spisy C, E, Er, Ro. Ani jedna sudkyňa na tunajšom súde nevybavuje iba jednu agendu. Všetky sudkyne tunajšieho súdu, teda aj JUDr. J. S. ma neustále upozorňujú ústne – a viackrát tak urobili aj písomne v zmysle § 30 ods. 4 zák. č. 385/2000 Z. z., že majú pridelené neprimerané množstvo spisov. Keďže však na tunajšom súde vybavujeme desať hlavných agiend (okrem vedľajších agiend) ako predsedníčka súdu nemám inú možnosť len tieto agendy rozdeliť medzi skutočný počet sudcov“.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľky, stanoviska predsedníčky okresného súdu, ako aj podrobného preštudovania spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 789/97 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Okresnému súdu bol 23. apríla 1997 doručený návrh sťažovateľky na vypořádanie BSM proti odporcovi – bývalému manželovi – s prílohami, ktorý bol na základe pokynu predsedníčky okresného súdu z 26. mája 1997 v spojení s úradným záznamom z 12. augusta 1997 pridelený zákonnej sudkyňi.

Okresný súd vydal 13. augusta 1997 pokyn na doručenie výzvy právnenému zástupcovi sťažovateľky, aby v určenej lehote upresnil návrh na začatie konanie v zmysle ustanovenia § 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Pokynom

okresného súdu z 8. septembra 1997 bola predmetná vec preradená do registra C okresného súdu. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 8. septembra 1997 upravený návrh na vypořádanie BSM.

Okresný súd vydal 30. októbra 1997 pokyn na doručenie návrhu sťažovateľky odporcovi, aby sa k nemu v určenej lehote vyjadril. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 30. októbra 1997 bol posudzovaný spis pridelený na prejednanie ďalšej zákonnej sudkyni. Odporca doručil okresnému súdu 25. novembra 1997 stanovisko k návrhu sťažovateľky.

Okresný súd vydal 10. decembra 1997 pokyn na doručenie stanoviska odporcu právnomu zástupcovi sťažovateľky. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 14. januára 1998 vyjadrenie k stanovisku odporcu a žiadosť o nariadenie termínu pojednávania.

Okresný súd vydal 19. januára 1998 pokyn na pripojenie spisov sp. zn. 3 C 91/96 a 4 C 480/95 a doručenie vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľky odporcovi. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 17. februára 1998 stanovisko k vyjadreniu sťažovateľky. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 30. marca 1998 žiadosť o stanovenie termínu pojednávania. Okresný súd nariadil 4. mája 1998 termín pojednávania na 25. máj 1998.

Na pojednávaní 25. mája 1998 vypovedali účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené za účelom mimosúdnej dohody. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 27. mája 1998 oznámenie, že k mimosúdnej dohode účastníkov konania nedošlo. Právny zástupca sťažovateľky doručil 28. mája 1998 vyjadrenie k predmetu konania.

Okresný súd nariadil 5. júna 1998 termín pojednávania na 24. jún 1998. Na pojednávaní 24. júna 1998 vypovedali účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením

odročené na neurčito za účelom ďalšieho dokazovania. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 13. júla 1998 návrhy na doplnenie dokazovania.

Okresný súd vydal 8. septembra 1998 pokyn na doručenie vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľky právnemu zástupcovi odporcu za účelom zaujatia stanoviska a predloženia písomností týkajúcich sa predmetu konania. Právny zástupca odporcu predložil okresnému súdu 16. októbra 1998 stanovisko a písomnosti týkajúce sa predmetu konania. Okresný súd vydal 2. decembra 1998 pokyn na doručenie výzvy právnemu zástupcovi odporcu.

Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 15. februára 1999 návrh na doplnenie dokazovania a vydanie predbežného opatrenia. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-56 z 12. marca 1999 (predbežné opatrenie) zakázal odporcovi nakladať s určenými hnutelnými vecami patriacimi do BSM. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 29. marca 1999 odvolanie proti predmetnému rozhodnutiu.

Okresný súd vydal 14. apríla 1999 pokyn na doručenie odvolania právneho zástupcu odporcu sťažovateľke za účelom vyjadrenia sa k predmetnému odvolaniu. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 12. mája 1999 vyjadrenie k odvolaniu odporcu. Okresný súd vydal 5. novembra 1999 pokyn na predloženie spisu krajskému súdu na rozhodnutie o dovolaní. Posudzovaný spis bol doručený krajskému súdu 8. novembra 1999.

Krajský súd uznesením č. k. 3 Co 585/99-67 z 24. januára 2000 zmenil uznesenie prvostupňového súdu v napadnutej časti, pričom návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Spis bol okresnému súdu vrátený 21. februára 2000. Okresný súd nariadil 14. marca 2000 termín pojednávania na 4. apríl 2000.

Na pojednávaní 4. apríla 2000 vypovedal odporca, sťažovateľka nebola prítomná z dôvodu pobytu v zahraničí (bola zastúpená povereným právnym zástupcom) a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito za účelom ďalšieho dokazovania. Právny zástupca sťažovateľky vo vyjadrení doručenom okresnému súdu 29. mája 2000

požiadal o stanovenie termínu pojednávania z dôvodu ďalšieho budúceho pobytu sťažovateľky v zahraničí.

Okresný súd pokynom z 1. júla 2000 požiadal odporcu o predloženie písomností týkajúcich sa predmetu konania v určenej lehote. Okresný súd vydal 29. septembra 2000 pokyn na doručenie prípisu právnomu zástupcovi sťažovateľky, aby súdu oznámil v určenej lehote dátum jej predpokladaného pobytu v zahraničí. Doručenie prípisu bolo vykázané 9. októbra 2000 (č. 1. 76). Okresný súd vydal 24. marca 2001 pokyn na vypravenie urgencyie týkajúcej sa odpovede na prípis okresného súdu z 29. septembra 2000.

Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 29. júna 2001 žiadosť o nariadenie pojednávania. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-79 z 30. októbra 2001 nariadil znalecké dokazovanie vo veci určenia hodnoty veci patriacej do BSM a ustanovil súdneho znalca, pričom účastníkov konania zaviazal k poskytnutiu súčinnosti znalcovi. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-80 z 30. októbra 2001 poveril súdnu znalkyňu vypracovať znalecký posudok za účelom ocenenia nehnuteľností patriacich do BSM, pričom zároveň vyzval účastníkov konania na zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania.

Poverená súdna znalkyňa doručila okresnému súdu 18. decembra 2001 prípis vo veci ocenenia požadovanej nehnuteľnosti patriacej do BSM. Okresný súd vydal 18. decembra 2001 pokyn na doručenie prípisu právnomu zástupcovi sťažovateľky, aby v určenej lehote predložil súdu písomnosti týkajúce sa oceňovanej nehnuteľnosti. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu odpoveď na prípis 14. januára 2002.

Poverená súdna znalkyňa doručila okresnému súdu 11. februára a 19. marca 2002 prípis vo veci ocenenia požadovanej nehnuteľnosti patriacej do BSM, ako aj oznámenie vo veci novej predpojatosti. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 16. mája 2002 znalecký posudok vo veci určenia hodnoty veci patriacej do BSM. Okresný súd vydal 11. júna 2002 pokyn na doručenie uvedeného znaleckého posudku účastníkom konania za účelom vyjadrenia a vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby súdu v určenej lehote

oznámil návrh na osobu súdneho znalca, ktorý by vypracoval znalecký posudok vo veci ocenenia nehnuteľnosti patriacej do BSM.

Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 10. júla 2002 stanovisko k znaleckému posudku. Okresný súd vydal 2. septembra 2002 pokyn na doručenie predmetného stanoviska poverenému súdnemu znalcovi na vyjadrenie. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie 30. septembra 2002. Okresný súd vydal 10. októbra 2002 pokyn na doručenie vyjadrenia súdneho znalca právnenému zástupcovi sťažovateľky a 23. októbra 2002 pokyn na doručenie urgencie týkajúcej sa prípisu z 10. októbra 2002. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 31. októbra 2002 stanovisko k vyjadreniu povereného súdneho znalca.

Okresný súd vydal 7. novembra 2002 pokyn na doručenie stanovísk súdneho znalca a právneho zástupcu sťažovateľky právnenému zástupcovi odporcu za účelom vyjadrenia v určenej lehote. Sťažovateľka doručila prostredníctvom právneho zástupcu okresnému súdu 23. januára 2003 žiadosť o vyporiadanie BSM.

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-106 z 30. januára 2003 nariadil opätovné znalecké dokazovanie vo veci určenia hodnoty veci patriacej do BSM (čerpacie stanice) a ustanovil súdneho znalca na vypracovanie znaleckého posudku. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-107 z 30. januára 2003 zaviazal sťažovateľku uhradiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 28. marca 2003 žiadosť o upresnenie vo veci písomností týkajúcich sa predmetu konania.

Okresný súd pokynom z 3. apríla 2003 požiadal povereného súdneho znalca o vrátenie súdneho spisu a 22. apríla 2003 vydal pokyn na vyžiadanie písomností týkajúcich sa predmetu konania od Správy katastra S. v určenej lehote. Správa katastra S. doručila okresnému súdu 6. mája 2003 požadované písomnosti. Okresný súd pokynom z 12. júna 2003 upresnil uznesenie č. k. 4 C 789/97-106 z 30. januára 2003.

Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 12. augusta 2003 oznámenie o ukončení právneho zastupovania odporcu dňom 11. augusta 2003. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 15. augusta 2003 oznámenie o vykonaní „*miestneho šetrenia*“ 11. augusta 2003. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 15. augusta 2003 oznámenie o návrhu na uloženie poriadkovej pokuty odporcovi za neposkytnutie súčinnosti znalcovi.

Okresný súd pokynom zo 16. septembra 2003 požiadal odporcu o poskytnutie súčinnosti poverenému súdnemu znalcovi s upozornením na možnosť uloženia poriadkovej pokuty. Právny zástupca odporcu predložil okresnému súdu 25. septembra 2003 plnomocenstvo na zastupovanie odporcu v predmetnom konaní. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 6. októbra 2003 „*oznámenie o zvolaní druhého miestneho šetrenia*“.

Odporca doručil poverenému súdnemu znalcovi oznámenie neúčasti na obhliadke zo 17. októbra 2003, ktoré bolo zároveň doručené okresnému súdu 20. októbra 2003. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 23. októbra 2003 „*oznámenie o preložení termínu druhého miestneho šetrenia*“ na termín 5. november 2003.

Okresný súd pokynom z 12. januára 2004 urgoval vypracovanie znaleckého posudku. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 28. januára 2004 oznámenie o predložení požadovaného znaleckého posudku do 20. februára 2004. Znalecký posudok bol okresnému súdu predložený 22. marca 2004.

Okresný súd vydal 24. marca 2004 pokyn na doručenie predmetného znaleckého posudku sťažovateľke za účelom vyjadrenia. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 31. marca 2004 vyjadrenie k znaleckému posudku. Okresný súd vydal 20. apríla 2004 pokyn na doručenie znaleckého posudku odporcovi za účelom vyjadrenia.

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-231 z 19. apríla 2004 vyzval účastníkov konania na zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania – ocenenie nehnuteľnosti

patriacej do BSM – a oznámenie návrhov „*k osobe ustanoveného znalca*“. Okresný súd pokynom z 20. apríla 2004 urgoval právneho zástupcu odporcu, aby sa vyjadril k znaleckému posudku. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku 10. mája 2004.

Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 3. júna 2004 oznámenie o dlhodobom pobyte sťažovateľky v zahraničí, návrh na spôsob úhrady preddavku na trovy znaleckého dokazovania a žiadosť o oznámenie termínu ohliadky nehnuteľnosti. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-237 zo 7. júna 2004 nariadil znalecké dokazovanie vo veci ocenenia nehnuteľnosti patriacej do BSM. Okresný súd pokynom z 8. júla 2004 požiadal účastníkov konania o oznámenie v určenej lehote, či medzi nimi nedošlo k mimosúdnej dohode.

Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 15. júla 2004 oznámenie o prebiehajúcim rokovaní o mimosúdnej dohode. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 9. septembra 2004 oznámenie o neuzavretí mimosúdnej dohody medzi účastníkmi konania. Okresný súd vydal 16. septembra 2004 pokyn na doručenie prípisu právnenému zástupcovi sťažovateľky, aby uviedol návrhy na ďalšie dokazovanie vo veci BSM.

Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 24. septembra 2004 vyjadrenie k predmetu konania. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-247 z 27. septembra 2004 vyzval odporcu na zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania v určenej lehote a prípisom z 12. októbra 2004 zaslal posudzovaný spis poverenému súdnemu znalcovi.

Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 22. októbra 2004 žiadosť o pripojenie spisu sp. zn. 5 C 933/98 k posudzovanému spisu. Okresnému súdu bol 4. novembra 2004 vrátený súdny spis od povereného súdneho znalca so súčasným oznámením o nevykonaní obhliadky nehnuteľnosti. Právny zástupca sťažovateľky doručil

okresnému súdu 5. novembra 2004 návrhy na vykonanie ďalšieho dokazovania vo veci vypořádania BSM a nesúhlas s ustanoveným znalcom vo veci ocenenia nehnuteľnosti.

Okresný súd vydal 11. novembra 2004 pokyn na doručenie vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľky právnomu zástupcovi odporcu a uznesením č. k. 4 C 789/97-261 z 11. novembra 2004 odvolal povereného súdneho znalca a ustanovil ďalšieho súdneho znalca, aby ocenil nehnuteľnosti patriace do BSM a vypracoval znalecký posudok v určenej lehote. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 24. novembra 2004 žiadosť o upresnenie predmetu konania a zaslanie spisu.

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-264 z 26. novembra 2004 upresnil predmet konania týkajúci sa znaleckého dokazovania a uznesením č. k. 4 C 789/97-266 z 30. novembra 2004 nepriznal znaleckú odmenu predchádzajúcemu súdnemu znalcovi. Okresný súd prípisom zo 7. decembra 2004 požiadal právneho zástupcu odporcu o vyjadrenie k stanovisku sťažovateľky z 3. novembra 2004 v určenej lehote, pričom 23. decembra 2004 vypravil urgenciu v danej veci.

Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 15. decembra 2004 stanovisko k vyjadreniu sťažovateľky. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 21. januára 2005 oznámenie o dohode účastníkov konania vo veci ocenenia nehnuteľnosti týkajúcej sa znaleckého dokazovania.

Okresný súd prípisom z 24. januára 2005 požiadal povereného súdneho znalca o rešpektovanie uznesenia okresného súdu o nariadení znaleckého dokazovania. Odpoveď súdneho znalca na uvedený prípis bola okresnému súdu doručená 7. februára 2005. Okresný súd vydal 11. februára 2005 pokyn na doručenie prípisu právnomu zástupcovi sťažovateľky vo veci rešpektovania uznesenia okresného súdu o nariadení znaleckého dokazovania vo veci ocenenia nehnuteľnosti patriacej do BSM (č. 1. 325 spisu).

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-327 zo 14. februára 2005 uložil poriadkovú pokutu užívateľovi nehnuteľnosti vo veci marenia súdneho konania. Užívateľ nehnuteľnosti

– syn sťažovateľky – doručil okresnému súdu 28. februára 2005 odvolanie proti predmetnému uzneseniu. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 11. marca 2005 „*oznámenie o čase miestneho šetrenia...*“ a obhliadky nehnuteľnosti patriacej do BSM na 2. apríl 2005. Okresný súd prípisom zo 14. marca 2005 oznámil užívateľovi predmetnej nehnuteľnosti dátum jej obhliadky povereným súdnym znalcom.

Okresný súd vydal 21. apríla 2005 pokyn na doručenie znaleckého posudku účastníkom konania. Okresný súd uznesením č. k. 4 C 789/97-335 z 21. apríla 2005 zrušil svoje uznesenie č. k. 4 C 789/97-327 zo 14. februára 2005. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 29. apríla 2005 boli „... *listiny zo zberného spisu vedené na č. l. 317 – 331 omylom zožurnalizované až za doručený znalecký posudok Ing. R. R., ktorý bol súdu doručený 19. 4. 2005*“ (č. l. 270a spisu). Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 19. apríla 2005 požadovaný znalecký posudok.

Okresnému súdu bolo 2. mája 2005 doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky o tom, že „... *proti znaleckému posudku č. 70289 vypracovanému Ing. R. R. námietky nemáme*“. Okresnému súdu bolo 18. mája 2005 doručené vyjadrenie právneho zástupcu odporcu o súhlase so znaleckým posudkom zaslaným okresným súdom 21. apríla 2005.

Posudzovaný spis bol zákonnej sudkyňi postúpený 27. mája 2005, termín pojednávania bol 13. júna 2005 nariadený na 28. júl 2005, pričom účastníci konania boli prípisom zo 14. júna 2005 vyzvaní na preukázanie skutočností týkajúcich sa vyporiadania BSM v súdom stanovenej lehote. Podľa úradného záznamu okresného súdu zo 16. júna 2005 právny zástupca sťažovateľky nahliadol v uvedený deň do predmetného spisu.

Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 1. júla 2005 vyjadrenie k predmetu konania. Okresný súd požiadal prípisom zo 7. júla 2005 Mestskú políciu S. o doručenie súdnej zásielky pre sťažovateľku. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 14. júla 2005 vyjadrenie k predmetu konania. Mestská polícia S. doručila okresnému súdu

15. júla 2005 oznámenie o nemožnosti doručiť súdnu zásielku sťažovateľke z dôvodu jej dlhodobého pobytu v Spojených štátoch amerických [ďalej len „USA“ (č. l. 348 spisu)].

Na pojednávaní 28. júla 2005 okresný súd uznesením rozhodol o pojednávaní v neprítomnosti sťažovateľky z dôvodu jej pobytu v USA (č. l. 350 spisu) v zmysle ustanovenia § 101 ods. 2 OSP. Na pojednávaní vypovedal odporca, právni zástupcovia predniesli svoje stanoviská k predmetu konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito za účelom ďalšieho doplnenia znaleckého dokazovania.

Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 12. augusta 2005 oznámenie o dlhodobom pobyte sťažovateľky v USA a požiadal o predĺženie lehoty na upresnenie petitu do 31. augusta 2005. Okresný súd prípisom zo 14. septembra 2005 požiadal povereného súdneho znalca o doplnenie znaleckého posudku č. 38/2003 v zmysle požiadaviek právnych zástupcov účastníkov konania v súdom stanovenej lehote. Okresný súd prípisom zo 14. septembra 2005 zároveň urgoval právneho zástupcu sťažovateľky o upresnenie petitu.

Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 22. septembra 2005 oznámenie o nemožnosti upresniť petit v stanovenej lehote z dôvodu nedoručenia odpovede od sťažovateľky z USA a oznámením doručeným okresnému súdu 23. septembra 2005 požiadal o zhotovenie fotokópie zápisníc z pojednávaní. Okresný súd zaslal požadované fotokópie prípisom z 26. septembra 2005.

Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 10. októbra 2005 žiadosť o „... *prvotné doklady*“ vo veci doplnenia znaleckého posudku č. 38/2003 v zmysle požiadaviek právnych zástupcov účastníkov konania. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 12. októbra 2005 upresnenie petitu v zmysle uznesenia okresného súdu z pojednávania uskutočneného 28. júla 2005.

Okresný súd vydal 12. októbra 2005 pokyn na doručenie prípisu právnomu zástupcovi odporcu, aby predložil písomnosti v súvislosti s doplnením znaleckého posudku

č. 38/2003 v určenej lehote, pričom uvedený prípis bol podľa úradného záznamu okresného súdu zo 7. novembra 2005 v uvedený deň telefonicky urgovaný. Odporca doručil okresnému súdu 10. novembra 2005 vyjadrenie s prílohami k predmetu konania. Okresný súd vydal 14. novembra 2005 pokyn na doručenie prípisu s prílohami poverenému súdnemu znalcovi, pričom prípisom z 15. novembra 2005 zaslal posudzovaný spis znalcovi, aby doplnil znalecký posudok v termíne do 14. decembra 2005.

Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 7. decembra 2005 žiadosť o predĺženie lehoty na doplnenie znaleckého posudku č. 38/2003 do konca februára 2006. Okresný súd prípisom z 13. decembra 2005 predĺžil poverenému súdnemu znalcovi lehotu na doplnenie znaleckého posudku do 15. januára 2006.

Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 16. januára 2006 žiadosť o ďalšie predĺženie lehoty na doplnenie znaleckého posudku č. 38/2003 do konca februára 2006. Podľa úradného záznamu okresného súdu zo 16. januára 2006 bolo v uvedený deň urgované doplnenie znaleckého posudku č. 38/2003 u povereného súdneho znalca.

Podľa úradného záznamu okresného súdu zo 16. januára 2006 v uvedený deň sa hovorca Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zahraničných vecí“) informoval o konaní vo veci sp. zn. 4 C 789/97. Okresný súd prípisom zo 17. januára 2006 urgoval právneho zástupcu odporcu, aby predložil požadované doklady potrebné k doplneniu znaleckého posudku č. 38/2003. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 19. januára 2006 bola právnenému zástupcovi sťažovateľky zaslaná fotokópia žiadosti o predĺženie termínu na vypracovanie doplnenia znaleckého posudku č. 38/2003.

Podľa úradného záznamu okresného súdu z 19. januára 2006 sa v uvedený deň skontaktoval s povereným súdnym znalcom právny zástupca sťažovateľky. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 23. januára 2006 v uvedený deň sa hovorca ministerstva zahraničných vecí informoval o konaní vo veci sp. zn. 4 C 789/97 (viď č. 1. 383 spisu – vyjadrenie zákonnej sudkyne). Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 30. januára 2006 vyjadrenie k predmetu konania.

Okresný súd prípisom z 31. januára 2006 urgoval právneho zástupcu odporcu, aby predložil súdnemu znalcovi požadované doklady k vypracovaniu doplnenia znaleckého posudku č. 38/2003 pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Odporca doručil okresnému súdu 2. februára 2006 vyjadrenie a doplnenie údajov v zmysle urgencie okresného súdu. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 2. februára 2006 vyjadrenie k predmetu konania.

Okresný súd prípisom z 2. februára 2006 predĺžil poverenému súdnemu znalcovi lehotu na vypracovanie znaleckého posudku do 3. marca 2003 (s poukázaním na sťažnosť sťažovateľky podanú ústavnému súdu). Okresný súd pokynom z 3. februára 2006 požiadal právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa v určenej lehote vyjadril k podaniu právneho zástupcu odporcu z 2. februára 2006. Uvedeným záznamom (č. 1. 393) predmetný spis končí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v zmysle ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom nestačí, že štátny orgán vo veci koná (napr. rozhodnutia II. ÚS 157/02, I. ÚS 76/03).

Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99, III. ÚS 127/03 a ďalšie).

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, II. ÚS 32/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 204/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť vecí“, ústavný súd konštatuje, že predmetom sporu je návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ide teda o vec, ktorá patrí po právnej stránke do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva s rozsiahlou judikatúrou v tejto oblasti.

Skutkovú stránku veci ústavný súd obvykle posudzuje ako zložitú s prihliadnutím na predmet konania, pretože pri vyporiadaní BSM je potrebné zohľadniť časté protikladné stanoviská a úkony účastníkov konania (napr. rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 298/04,

III. ÚS 97/05, III. ÚS 192/05). V danom prípade bolo dosiaľ predmetom sporu medzi účastníkmi konania určenie ceny dvoch položiek patriacich do BSM, a to nehnuteľnosti – rodinného domu a čerpacích staníc s príslušenstvom prevádzkovaných v rámci podnikateľskej činnosti odporcu, s ocenením ktorých vyjadrovali striedavo svoj nesúhlas obaja účastníci konania. Konaniam, ktorých predmetom je vyporiadanie BSM, obvykle nemožno uprieť určitú skutkovú náročnosť vzhľadom na protikladné stanoviská účastníkov konania, v tomto prípade však dĺžku konania – takmer 9 rokov – nemožno pripísať na vrub skutočnej náročnosti danej veci.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu správanie sťažovateľky v predmetnej veci podstatným spôsobom prispelo k predĺženiu predmetného konania. Ústavný súd zároveň pripomína, že jeho predmetom hodnotenia nie je správanie odporcu ako účastníka konania, ktorý tiež rovnakou mierou prispel k neefektívnosti konania.

Ústavný súd z posudzovaného spisu zistil, že okresný súd prípisom z 29. septembra 2000 požiadal právneho zástupcu sťažovateľky, aby v lehote 3 dní súdu oznámil, či sa sťažovateľka nachádza na území Slovenskej republiky, pretože na pojednávaní 4. apríla 2000 sa bez ospravedlnenia nezúčastnila (ako uviedol jej právny zástupca na pojednávaní v daný deň, nachádzala sa v zahraničí). Opakovaná urgencia bola vypravená 24. marca 2001, pričom právny zástupca doručil súdu vyjadrenie 29. júna 2001, v ktorom však neuviedol, či sa sťažovateľka nachádza v Slovenskej republike alebo v zahraničí, v zmysle požiadavky súdu. Zároveň bol právny zástupca sťažovateľky vyzvaný, aby navrhol znalca pre vypracovanie znaleckého posudku na určenie ceny čerpacích staníc. Právny zástupca vo vyjadrení doručenom okresnému súdu 29. júna 2001 nenavrhol súdnych znalcov pre vypracovanie znaleckého posudku.

Uvedené prípisys okresného súdu ústavný súd neposudzuje ako samoučelné z toho dôvodu, že v priebehu rokov 2001 až dosiaľ sťažovateľka aj odporca striedavo vyjadrovali nesúhlas so znalcami, ktorých ustanovil súd pre vypracovanie znaleckých posudkov na ocenenie nehnuteľnosti a čerpacej stanice patriacich do BSM (viď prehľad posudzovaného spisu). Následne ak boli vypracované znalecké posudky týkajúce sa týchto vecí, účastníci konania vyjadrovali svoj nesúhlas a žiadali ich dopĺňovanie. Je nepochybné, že obaja účastníci konania takto len uplatňovali svoje procesné oprávnenia priznané ustanoveniami OSP, predĺženie konania spôsobené účastníkmi konania však nemôže byť pripísané na ťarchu okresného súdu.

Ústavný súd ďalej zo spisu zistil, že uznesením č. k. 4 C 789/97-237 zo 7. júna 2004 bolo nariadené znalecké dokazovanie vo veci ocenenia nehnuteľnosti – rodinného domu. V termíne, keď súdny znalec oznámil vykonanie obhliadky nehnuteľnosti potrebnej na vypracovanie znaleckého posudku, účastníci konania oznámili, že dospeli k dohode ohľadom ceny domu, navyiac užívateľovi nehnuteľnosti – synovi účastníkov konania – bola uložená poriadková pokuta za marenie úkonu obhliadky nehnuteľnosti. V uvedenom kontexte sú úkony sťažovateľky v rozpore s jej predchádzajúcimi požiadavkami adresovanými súdu prostredníctvom právneho zástupcu (viď prehľad spisu).

Ústavný súd ďalej z prehľadu spisu zistil, že uznesením okresného súdu č. k. 4 C 789/97-79 a 4 C 789/80 z 30. októbra 2001 boli ustanovení znalci za účelom vypracovania znaleckého posudku na určenie hodnoty čerpacích staníc s príslušenstvom patriacich do BSM. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 31. októbra 2002 vyjadrenie nesúhlasu s vypracovaným znaleckým posudkom a osobou znalca z dôvodu jeho možnej predpojatosti. Následne uznesením č. k. 4 C 789/97-106 z 30. januára 2003 bol ustanovený iný súdny znalec na určenie hodnoty čerpacích staníc s príslušenstvom. Uvedenému predĺženiu konania (16 mesiacov) by sa bolo dalo vyhnúť, ak by bol právny zástupca sťažovateľky vo vyjadrení doručenom 29. júna 2001 navrhol meno znalca, k čomu bol vyzvaný okresným súdom prípisom z 24. marca 2001 (č. l. 77 spisu).

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu vyššie uvedeného práva, ústavný súd zistil obdobie nečinnosti od 12. mája 1999 do 5. novembra 1999 (5,5 mesiacov). Z vyjadrenia zákonnej sudkyne k danej veci zo 6. februára 2006 však ústavný súd zistil, že spis bol bez jej vedomia pripojený k inému spisu (vo veci výživného pre plnoletého syna účastníkov konania), o čom bol spísaný aj úradný záznam (č. 1. 65 spisu) a vedúca kancelárie bola ústne napomenutá na dodržiavanie pokynov sudcu. Ústavný súd uvedené obdobie neposúdil ako zbytočné prietahy v konaní aj preto, lebo predĺženie konania spôsobené správaním sťažovateľky bolo podstatne dlhšie ako uvedené obdobie nečinnosti súdu. Dĺžka konania 9 rokov je síce zjavne neprimeraná, ale samotná sťažovateľka ku nej prispela v takej veľkej miere, že touto dĺžkou konania neboli porušené sťažovateľkou označené práva. Neskoré alebo žiadne reagovanie na výzvu súdu, neposkytnutie súčinnosti súdnemu znalcovi, neúčast' na pojednávaní, etc. podstatne predĺžili konanie.

Ústavný súd uviedol podrobne chronológiu tohto spisu ako súčasť rozhodnutia vo veci samej aj z toho dôvodu, pretože napriek okolnosti, že toto konanie trvá takmer 9 rokov, postup samotného okresného súdu nebolo možné hodnotiť ako konanie, v ktorom došlo k prietahom z jeho strany. Úkony okresného súdu boli vykonávané plynule, smerovali v hodnotenom období ku konečnému rozhodnutiu vo veci a lehoty súvisiace s týmito úkonmi ani v jednom prípade neprekročili rámec štandardnej dĺžky (mimo už uvedeného obdobia v dĺžke 5,5 mesiacov), preto neprimeranú dĺžku konania je potrebné z veľkej časti pripísať na vrub sťažovateľky, a nie postupu okresného súdu.

Predsedníčka okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 8. februára 2006 uviedla, že okresný súd je trvalo poddimenzovaný z hľadiska počtu sudcov, pričom každý sudca vykonáva viacero druhov agendy.

Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 „Otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní“ (mutatis mutandis I. ÚS 55/02, IV. ÚS 84/02).

Z uvedených dôvodov ústavný súd postup okresného súdu v konaní sp. zn. 4 C 789/97 vyhodnotil ako konanie, ktoré aj napriek neštandardnej dĺžke smerovalo a smeruje k odstráneniu právnej neistoty s'ťažovateľky, preto dospel k názoru, že nebolo porušené základné právo s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v namietanom konaní, tak ako jej ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

V zmysle ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného vyplýva, že oba výroky sú viazané na vyhovenie vo veci samej. Pretože v uvedenom prípade ústavný súd rozhodol, že označené základné práva s'ťažovateľky porušené neboli, uvedenými návrhmi s'ťažovateľky sa pri svojom rozhodovaní nezaoberal.

V zmysle ustanovenia § 36 zákona o ústavnom súde v spojení s ustanoveniami § 142 a nasl. OSP ústavný súd rozhodol, že žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa k tomuto rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2006